

zaaknummer 2011 T 550

Datum beslissing 13 september 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R.J.M.M. de Bont, advocaat te Waalre,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], verdere persoonsgegevens onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid geweest van de Congregatie van de Priesters van
het Heilig Hart van Jezus en werkzaam geweest in [instelling]

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 mei 2012. Op 26 juni 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat, namens de Provinciaal Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus.

Op 3 september 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn dochters, [naam] en [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. R.J.M.M. de Bont.

Namens de Congregatie verschenen [naam], bijgestaan door juridisch adviseur mr. R.P. Baetens.

2. De klacht

2.1. Klager kwam in 1952, op zevenjarige leeftijd, in [instelling] te [plaats] terecht. Op 4 april 1961 verliet klager [instelling]. Aangeklaagde was als groepsleider werkzaam in [instelling] en was, in de herinnering van klager, een buitengewoon harde man.

Aan het einde van refter 4 en in de beginperiode dat klager in refter 6 zat werd hij één à twee keer in de week seksueel misbruikt door aangeklaagde. Na het avondeten werd klager door aangeklaagde naar de slaapzaal gestuurd, omdat hij volgens aangeklaagde iets verkeerd had

gedaan. Wat klager verkeerd had gedaan, wist klager niet. Dat werd hem ook niet door aangeklaagde verteld. Klager was bang en voelde zich kwetsbaar. Hij wist niet wat hem te wachten stond. Toen aangeklaagde ook op de slaapzaal kwam, dwong hij klager om zijn broek naar beneden te doen. Hierop werd klager door aangeklaagde betast. Zelf deed aangeklaagde zijn toeg omhoog, haalde zijn geslachtsdeel uit zijn broek en bevredigde zichzelf in het bijzijn van klager. Vervolgens ging aangeklaagde weg, klager verward en zich schuldig voelend achter latend.

Het misbruik vond plaats op één van de twee slaapzalen bij het bed van klager. Het bed van klager stond bij een raam dat uitkeek over de tuin. Hieraan heeft klager sterke herinneringen.

2.2. Het seksueel misbruik is bepalend geweest voor de persoonlijke ontwikkeling van klager. De spanning van het afwachten en de angst voor straf heerste altijd. Deze alertheid heeft klager nooit van zich af kunnen zetten. Klager heeft lange tijd een soort obsessie gehad voor ramen. Hij kon uren lang voor het raam zitten.

Ook voelde klager schaamte- en schuldgevoelens wegens hetgeen aangeklaagde hem aandeed.

Klager lijdt aan geheugenverlies en kent veel angsten. Voorts is klager, als gevolg van zware depressies, meerder malen opgenomen geweest in psychiatrische inrichtingen. Ook heeft klager lange tijd met een alcoholverslaving geworsteld. Klager leeft in diep wantrouwen in andere mensen. Hij voelt zich onveilig en leeft in een isolement.

2.3. Met zijn klacht wenst klager te bereiken dat hij de periode die hij in [instelling] heeft verbleven achter zich kan laten. Klager wenst erkenning voor hetgeen hem is aangedaan. Voorts wenst klager genoegdoening te ontvangen voor hetgeen hem door aangeklaagde is aangedaan. Klager heeft aangegeven aanspraak te willen maken op schadevergoeding.

3. Het verweer

Aangeklaagde is onvindbaar en kan geen weerwoord geven. Mr. Baetens heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat door de onderzoekers van de Commissie Deetman volledig archiefonderzoek is verricht naar aangeklaagde. Uit dit onderzoek is bekend geworden dat aangeklaagde van 1958 tot 1960 als ziekenoppasser in [instelling] werkte en van 1960 tot april 1962 als groepsleider functioneerde. In april 1962 verliet aangeklaagde [instelling].

Gelet op voornoemde jaartallen en de inhoud van de klacht van klager, heeft mr. Baetens er ter zitting op gewezen dat het goed mogelijk is dat aangeklaagde korte tijd groepsleider is geweest van klager. In de periode 1958 – 1960 was aangeklaagde immers als ziekenoppasser werkzaam in [instelling] en in 1961 verliet klager het internaat. Specifiek bewijs voor het plegen van seksueel misbruik door aangeklaagde ontbreekt echter.

De Heer Baetens heeft evenwel aangegeven dat klager aannemelijk en aantoonbaar heeft gemaakt dat zijn klacht niet is ontstaan uit de media-aandacht die het seksueel misbruik binnen de R.K.-Kerk sinds 2010 heeft gekregen. Met name de verklaring van de ex-vrouw van klager dient in dit verband te worden gezien als belangrijk steunbewijs.

[Naam] heeft namens de Congregatie zijn verontschuldigen aangeboden voor al hetgeen klager is overkomen in [instelling] en voor hetgeen daaruit voortgevloeid is.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer tweeënvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het feit dat aangeklaagde onvindbaar is zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager, in de overgangsfase van refter 4 naar refter 6 één à twee keer in de week seksueel werd misbruikt door aangeklaagde, welk seksueel misbruik erin bestond dat aangeklaagde zichzelf bevredigde terwijl hij het ontblote geslachtsdeel van klager betastte.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunt de verklaring van de [naam] de klacht van klager op belangrijke punten. Tijdens zijn verblijf in [instelling] in de periode 1958-1959 gebeurde het dat de jongetjes, waaronder [naam], in hun blootje in de rij bij de wastafels moesten staan. Aangeklaagde reed dan van achteren tegen de jongetjes aan. Ook nam hij jongetjes mee naar zijn slaappleats. 's Avonds bij het instoppen maakte aangeklaagde gebruik van de gelegenheid om met zijn handen de jongentjes onder de dekens te betasten.

Ook acht de Klachtencommissie de schriftelijke verklaringen van de dochter van klager, [naam] d.d. 17 augustus 2012 van belang. Hierin geeft zij aan dat klager haar over misbruik heeft verteld kort voordat hij zich liet opnemen in [instantie] in [plaats]. De behandeling in [instantie] startte rond juli 2008. Zodoende heeft klager ruim voordat het seksueel misbruik binnen de R.K.-Kerk breed in de media uitgemeten werd, hierover een van zijn dochters geïnformeerd. De schriftelijke verklaring van de ex-vrouw van klager bevestigt dat klager in 2008 voor het eerst aan zijn gezin vertelde over het seksueel misbruik dat hij had moeten ondergaan in [instelling].

De schriftelijke verklaring van pater [naam], waarin pater [naam] schrijft dat hij erbij aanwezig was dat aangeklaagde in 1962 samen met twee andere broeders is weggestuurd wegens seksueel misbruik, is eveneens een ondersteuning voor het waarheidsgehalte van de klacht van klager. Het waarheidsgehalte van deze verklaring is overigens niet betwist.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik veertien jaar oud en ontdekte net zelf zijn seksualiteit. Hetgeen aangeklaagde klager aandeed, maakte de situatie voor klager extra verwarrend. Daarbij had klager het gevoel dat hetgeen aangeklaagde deed een straf was. Aangeklaagde stuurde klager immers naar de slaapzaal onder het mom dat klager iets verkeerd had gedaan.

4.5. Gelet op het feit dat niet bekend is of aangeklaagde nog in leven is en zo ja, waar hij zich bevindt, kunnen tegen hem geen maatregelen worden genomen. [Naam] heeft ter vermindering van het leed dat klager is aangedaan een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 13 september 2012 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en Zr.J.G.M. Verwijs O. Praem, leden, bijgestaan door mr. mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.